

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องมโนทัศน์และการปฏิบัติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของอาจารย์ในวิทยาลัยครู มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและ เปรียบเทียบมโนทัศน์และการปฏิบัติ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของ อาจารย์ในวิทยาลัยครู ตามตัวแปรเพศ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้ เป็นอาจารย์ในวิทยาลัยครูทั่วประเทศ 36 แห่ง จำนวน 450 คน เป็นอาจารย์ชาย 216 คน อาจารย์หญิง 234 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับอาจารย์ในวิทยาลัยครู

ตอนที่ 2 แบบสอบถามมโนทัศน์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม แบ่งเป็น 3 ด้าน

1. มโนทัศน์ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทั่วไป
2. มโนทัศน์ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
3. มโนทัศน์ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านผลกระทบต่อสุขภาพ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามการปฏิบัติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม แบ่งเป็น 3 ด้าน

1. การปฏิบัติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านการให้ความรู้และการมีส่วนร่วม
2. การปฏิบัติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
3. การปฏิบัติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านผลกระทบต่อสุขภาพ

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองและทางไปรษณีย์ โดยได้รับข้อมูลและเลือกฉบับที่สมบูรณ์ได้ จำนวน 405 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.00 นำข้อมูลที่ได้รับไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป เอส ที เอส เอส / ที ซี (SPSS/PC: Statistical Package for The Social Sciences / Personal Computer) ในการวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากนั้น เปรียบเทียบมโนทัศน์และการปฏิบัติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมระหว่าง อาจารย์ชาย และ อาจารย์หญิง โดยการทดสอบค่า "ที" (t-test) ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับอาจารย์ในวิทยาลัยครู

อาจารย์ที่ตอบแบบสอบถาม เป็นอาจารย์ในวิทยาลัยครู สังกัดกรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ ที่ไม่ได้สอนเกี่ยวกับวิชาสิ่งแวดล้อม จำนวน 405 คน เป็นอาจารย์ชาย 192 คน คิดเป็นร้อยละ 47.41 เป็นอาจารย์หญิง 213 คน คิดเป็นร้อยละ 52.59

อาจารย์โดยรวมส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 45-49 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.19 มีระดับการศึกษาสูงสุดปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 64.69 มีประสบการณ์ทำงาน 16 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 61.48 มีตำแหน่งทางวิชาการเป็นอาจารย์ คิดเป็นร้อยละ 72.84 สอนสาขาวิชาการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 42.22 ไม่เคยได้รับการอบรม ประชุม สัมมนาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม คิดเป็นร้อยละ 73.58 ได้รับความรู้หรือข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมจากหนังสือพิมพ์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 88.89 รองลงมาจากการบรรยาย อภิปราย คิดเป็นร้อยละ 81.48 อาศัยอยู่ใกล้แหล่งมลพิษจากโรงงานผลิตสารเคมี คิดเป็นร้อยละ 47.65 รองลงมามลพิษจากน้ำเสีย คิดเป็นร้อยละ 32.35 และอาจารย์ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ด้านอากาศคิดเป็นร้อยละ 69.88 รองลงมาด้านน้ำ คิดเป็นร้อยละ 49.63

อาจารย์ชายส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 45-49 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.60 มีระดับการศึกษาสูงสุด ปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 66.67 มีประสบการณ์ทำงาน 16 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 68.75 มีตำแหน่งทางวิชาการเป็นอาจารย์ คิดเป็นร้อยละ 69.79 สอนสาขาวิชาการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 39.06 ไม่เคยได้รับการอบรม ประชุม หรือสัมมนาเกี่ยวกับ สิ่งแวดล้อมคิดเป็นร้อยละ 75.00 ได้รับแหล่งความรู้ หรือข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมจากหนังสือพิมพ์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 88.02 รองลงมาจากการบรรยาย อภิปราย คิดเป็นร้อยละ 76.56 อาศัยอยู่ใกล้แหล่งมลพิษ จากโรงงานผลิตสารเคมี คิดเป็นร้อยละ 46.35 รองลงมา มลพิษจากน้ำเสีย คิดเป็นร้อยละ 32.29 และอาจารย์ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติด้านอากาศ คิดเป็นร้อยละ 66.15 รองลงมา ด้านน้ำ คิดเป็นร้อยละ 54.17

อาจารย์หญิงส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 40-44 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.94 มีระดับการศึกษาสูงสุด ปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 62.91 มีประสบการณ์ทำงาน 16 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 54.93 มีตำแหน่งทางวิชาการเป็นอาจารย์ คิดเป็นร้อยละ 75.59 สอนสาขาวิชาการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 45.07 ไม่เคยได้รับการอบรม ประชุม หรือสัมมนาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม คิดเป็นร้อยละ 72.30 ได้รับแหล่งความรู้หรือข่าวสารจากสิ่งแวดล้อมจากหนังสือพิมพ์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 89.67 รองลงมาจากการบรรยาย อภิปรายคิดเป็นร้อยละ 85.92 อาศัยอยู่ใกล้แหล่งมลพิษจากโรงงานผลิตสารเคมี คิดเป็นร้อยละ 48.83 รองลงมามลพิษจากน้ำเสีย คิดเป็นร้อยละ 32.39 และ อาจารย์ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ด้านอากาศ คิดเป็นร้อยละ 73.24 รองลงมาด้านน้ำ คิดเป็นร้อยละ 45.54

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาและเปรียบเทียบนิทรรศน์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของอาจารย์ในวิทยาลัยครู

1. ผลการศึกษานิทรรศน์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของอาจารย์ในวิทยาลัยครู

1.1 โดยส่วนรวม อาจารย์วิทยาลัยครูส่วนใหญ่มีนิทรรศน์เกี่ยวกับ

สิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับดี โดยมีค่าเฉลี่ย 3.38 คิดเป็นร้อยละ 62.22

1.2 นิทรรศน์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม แยกเป็นรายด้าน

1.2.1 นิทรรศน์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทั่วไปพบว่า อาจารย์

ส่วนใหญ่มีนิทรรศน์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทั่วไปอยู่ในระดับดีมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.52

และอยู่ในระดับดีมาก มีจำนวน 6 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่

1. สิ่งแวดล้อมทั้งหลายมีคุณประโยชน์กับมนุษย์ มนุษย์

ทุกคนจึงควรร่วมมือกันอนุรักษ์ไว้

2. ทรัพยากรธรรมชาติมีอยู่อย่างจำกัด ทุกคนจึง

จำเป็นต้องช่วยกันอนุรักษ์ไว้

3. การรณรงค์ให้มีการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม ควรทำตั้งแต่ระดับบุคคล ชุมชน ประเทศ จนถึงระดับโลก
 4. การเรียนรู้ และศึกษาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เป็นสิ่งที่ครูพึงกระทำ เพื่อช่วยแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ
 5. การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมระยะยาว คือ การให้การศึกษากับประชาชน
 6. ภาวะภัยแล้งที่คนไทยกำลังประสบอยู่ เกิดจากสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติถูกทำลาย
- สำหรับข้ออื่น ๆ อาจารย์มีมโนทัศน์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทั่วไปอยู่ในระดับที่
- 1.2.2 มโนทัศน์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ พบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่มีมโนทัศน์อยู่ในระดับดี โดยมีค่าเฉลี่ย 3.32 และข้อที่อยู่ในระดับดีมาก มีจำนวน 8 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่
 1. ป่าไม้ส่วนใหญ่เสียสมดุลตามธรรมชาติ เพราะการกระทำของมนุษย์
 2. ป่าไม้ เป็นแหล่งพลังงานหมุนเวียนที่สำคัญทุกคนจึงต้องช่วยกันรักษา
 3. การไม่ทิ้งขยะมูลฝอย และสิ่งปฏิกูลลงในแหล่งน้ำจะเป็นการช่วยลดมลพิษทางน้ำ
 4. ป่าไม้ เป็นทรัพยากรที่สามารถปลูกทดแทนได้ก็จริงแต่การนำมาใช้ควรใช้ให้ถูกวิธี และถูกต้องตามความจำเป็น
 5. ในพื้นที่ดินว่างเปล่า ควรมีการปลูกต้นไม้ทดแทนเพื่อรักษาสมดุลตามธรรมชาติ
 6. การรักษาป่าที่เป็นต้นน้ำลำธาร และ เป็นการอนุรักษ์แม่น้ำให้คงอยู่

7. เมื่อใช้ยาฆ่าวัชพืช ควรศึกษาวิธีใช้อย่างละเอียดเพื่อ
 ไม้ให้พิษของยาตกค้างอยู่ในดิน

8. การปลูกพืชโดยใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก เป็นการอนุรักษ์
 ดินไม่ให้เสื่อมคุณภาพ

สำหรับข้ออื่น ๆ อาจารย์มีมติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านการอนุรักษ์
 ทรัพยากรธรรมชาติอยู่ในระดับดี

1.2.3 มติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านผลกระทบต่อสุขภาพ พบว่า
 อาจารย์ส่วนใหญ่มีมติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านผลกระทบต่อสุขภาพอยู่ในระดับดี โดยมี
 ค่าเฉลี่ย 3.35 และข้อที่อยู่ในระดับดีมีจำนวน 3 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไป
 นาน้อย ได้แก่

1. การใช้ยานพาหนะที่มีเสียงดังมาก ๆ นอกจากจะผิด
 กฎหมายแล้ว ยังก่อเหตุรำคาญในชุมชน
2. ประชาชนในเขตชุมชนที่มีการจราจรหนาแน่น มีโอกาส
 เกิดโรคระบบทางเดินหายใจมากกว่าประชาชนในเขตชนบท

3. เมื่อสูด ติ ติ ที เข้าไปมาก ๆ จะทำให้ปวดศีรษะ
 หน้ามืด อาเจียนได้

สำหรับข้ออื่น ๆ อาจารย์มีมติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านผลกระทบต่อ
 สุขภาพอยู่ในระดับดี

2. ผลการเปรียบเทียบมติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของอาจารย์วิทยาลัยครู

2.1 เมื่อเปรียบเทียบมติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ตามตัวแปรเพศ
 โดยรวมพบว่า อาจารย์ชายและอาจารย์หญิงมีมติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมโดยรวมอยู่ในระดับดี
 โดยอาจารย์ชายมีค่าเฉลี่ย 3.36 และอาจารย์หญิงมีค่าเฉลี่ย 3.39 อาจารย์ชายและอาจารย์
 หญิง มีมติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
 ซึ่งไม่ เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณา เปรียบ เทียบ มโนทัศน์ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เป็นรายด้านโดยรวม พบว่า อาจารย์ชายและอาจารย์หญิง มีมโนทัศน์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 ด้าน โดยอาจารย์หญิงมีมโนทัศน์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมดีกว่าอาจารย์ชาย คือ "มโนทัศน์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านผลกระทบต่อสุขภาพ"

2.2 การเปรียบเทียบมโนทัศน์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของอาจารย์วิทยาลัยครูแยกเป็นรายด้าน และเป็นรายข้อ

2.2.1 มโนทัศน์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทั่วไป เมื่อเปรียบเทียบมโนทัศน์ตามตัวแปรเพศของอาจารย์พบว่า ทั้งอาจารย์ชาย และอาจารย์หญิงมีมโนทัศน์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทั่วไปอยู่ในระดับดีมาก ทั้งสองกลุ่ม โดยมีค่าเฉลี่ย 3.52 อาจารย์ชายและอาจารย์หญิงมีมโนทัศน์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทั่วไปโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณา เปรียบ เทียบ เป็นรายข้อพบว่า ข้อที่อาจารย์ชายและอาจารย์หญิงมีมโนทัศน์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทั่วไปแตกต่างกันมีจำนวน 1 ข้อ โดยอาจารย์หญิงมีมโนทัศน์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทั่วไปดีกว่าอาจารย์ชาย คือ "ทรัพยากรธรรมชาติมีอยู่อย่างจำกัด ทุกคนจึงจำเป็นต้องช่วยกันอนุรักษ์ไว้"

2.2.2 มโนทัศน์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เมื่อเปรียบเทียบมโนทัศน์ตามตัวแปรเพศของอาจารย์ พบว่า ทั้งอาจารย์ชายและอาจารย์หญิงส่วนใหญ่มีมโนทัศน์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอยู่ในระดับดี ทั้งสองกลุ่ม โดยอาจารย์ชายมีค่าเฉลี่ย 3.32 และอาจารย์หญิงมีค่าเฉลี่ย 3.31 อาจารย์ชายและอาจารย์หญิงมีมโนทัศน์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณา เปรียบ เทียบ เป็นรายข้อพบว่า ข้อที่อาจารย์ชายและอาจารย์หญิงมีมโนทัศน์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติแตกต่างกันมีจำนวน 1 ข้อ โดยอาจารย์ชายมีมโนทัศน์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากร

ธรรมชาติศึกษาอาจารย์หญิงคือ "การนำพลังงานนิวเคลียร์มาใช้ในการผลิตกระแสไฟฟ้ามีผลเสียต่อสิ่งแวดล้อมน้อยกว่าประโยชน์ที่ได้รับ"

2.2.3 มโนทัศน์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านผลกระทบต่อสุขภาพ เมื่อเปรียบเทียบมโนทัศน์ตามตัวแปรเพศของอาจารย์พบว่า ทั้งอาจารย์ชาย และอาจารย์หญิง ส่วนใหญ่มีมโนทัศน์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านผลกระทบต่อสุขภาพอยู่ในระดับที่ทั้งสองกลุ่ม โดยอาจารย์ชายมีค่าเฉลี่ย 3.29 และอาจารย์หญิงมีค่าเฉลี่ย 3.41 อาจารย์ชายและอาจารย์หญิงมีมโนทัศน์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านผลกระทบต่อสุขภาพโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบ เป็นรายข้อพบว่า ข้อที่อาจารย์ชายและอาจารย์หญิงมีมโนทัศน์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านผลกระทบต่อสุขภาพ แตกต่างกันมีจำนวน 7 ข้อ โดยอาจารย์หญิงมีมโนทัศน์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านผลกระทบต่อสุขภาพดีกว่าอาจารย์ชาย ทั้ง 7 ข้อ ได้แก่

1. สารคลอโรฟลูออโรคาร์บอนที่มีอยู่ในสเปรย์จะทำลายโอโซน ทำให้แสงอุลตราไวโอเล็ตส่งผ่านมายังโลกได้มากขึ้น ทำให้มนุษย์มีโอกาสเป็นโรคมะเร็งผิวหนังได้ง่าย
2. เสียงที่มีความดังน้อย แต่ถ้าได้รับฟังเป็นเวลานานก็จะทำให้เกิดผลเสียต่อร่างกาย และจิตใจได้
3. การอาบน้ำในแม่น้ำลำคลอง อาจทำให้เกิดการติดเชื้อบริเวณผิวหนังได้ง่าย
4. ถ้ารับประทานอาหารที่ใส่ดินประสิวในปริมาณมาก จะทำให้เกิดอาการเวียนศีรษะ และเป็นสาเหตุโรคมะเร็งได้
5. โรค ฮีต ฮีต เกิดจากร่างกายได้รับสารแคดเมียม ซึ่งอาจทำให้กระดูก เปราะและหักง่าย
6. การนำน้ำจากแม่น้ำลำคลองที่มีการทิ้งสิ่งปฏิกูลมาใช้ทำให้เกิดโรคติดเชื้อในระบบต่าง ๆ ได้ง่าย

7. ประชาชนใน เขตชุมชนที่มีการจรรยาบรรณแพทย์โอบกส เกิด
โรคระบบทางเดินหายใจมากกว่าประชาชนใน เขตชนบท

**ตอนที่ 3 ผลการศึกษาและ เปรียบ เทียบการปฏิบัติ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของอาจารย์
ในวิทยาลัยครู**

1. ผลการศึกษาการปฏิบัติ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของอาจารย์ในวิทยาลัยครู

1.1 โดยสำรวจรวมอาจารย์วิทยาลัยครูส่วนใหญ่มีการปฏิบัติ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม
อยู่ในระดับดี โดยมีค่าเฉลี่ย 2.85 คิดเป็นร้อยละ 80.00

1.2 การปฏิบัติ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมแยก เป็นรายด้าน

1.2.1 การปฏิบัติ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านการให้ความรู้ และการมี
ส่วนร่วมพบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับดี โดยมีค่าเฉลี่ย 2.55 และข้อที่
อยู่ในระดับดี มีจำนวน 8 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่

1. ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่าง เหมาะสมและคุ้มค่า
2. ติดตามข้อมูล และข่าวสาร เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมจากสื่อ

ต่าง ๆ

3. สอนนักศึกษาให้รักธรรมชาติ และตระหนักถึงผลกระทบ

จากสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อสุขภาพ

4. สอนสอดแทรก เนื้อหา เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในการสอน

วิชาต่าง ๆ

5. ให้ความแนะนำ เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแก่นักศึกษา

6. กระตุ้นให้นักศึกษา เข้าร่วมกิจกรรม เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

ทั้งในและนอกวิทยาลัยครู

7. ร่วมสมทบทุนในการส่งเสริม และอนุรักษ์ทรัพยากร

ธรรมชาติ

8. ร่วมกับ เจ้าหน้าที่ของรัฐในการส่งเสริมรักษาคุณภาพ

สิ่งแวดล้อม

ชื่อที่อาจารย์มีการปฏิบัติ เกี่ยวกับสิ่งแวดลอมด้านการให้ควมรู้ และการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับพอใช้ มีจำนวน 8 ชื่อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากน้อยไปหามาก ได้แก่

1. จัดประชุม หรือสัมมนา เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดลอม
2. แจ้งเจ้าหน้าที่ เมื่อพบผู้กระทำการอันก่อให้เกิดปัญหา

สิ่งแวดลอม

3. เข้าร่วมชมรมหรือกิจกรรม เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดลอม
4. ด้เข้าร่วมสิ่งแวดลอมในชุมชน
5. ร่วมกับชุมชนรณรงค์ในโอกาสสิ่งแวดลอมโลก
6. แนะนำนักศึกษา และประชาชนให้ เข้าใจนโยบายและ

กฎหมาย เกี่ยวกับสิ่งแวดลอม

7. ร่วมประชาสัมพันธ์ แนวทางแก้ไขและการอนุรักษ์

สิ่งแวดลอมในรูปแบบต่าง ๆ

8. สนับสนุนการจัดวิชาสิ่งแวดลอมศึกษา เป็นวิชาบังคับ

ในวิทยาลัยครูทุกแห่ง

1.2.2 การปฏิบัติ เกี่ยวกับสิ่งแวดลอมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากร

ธรรมชาติพบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติ เกี่ยวกับสิ่งแวดลอมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอยู่ในระดับดี โดยมีค่าเฉลี่ย 3.06 และชื่อที่อยู่ในระดับดีมาก มีจำนวน 1 ชื่อ คือ "ทิ้งขยะมูลฝอย หรือสิ่งปฏิกูลลงในแม่น้ำ" (การปฏิบัติทางลบ)

ชื่อที่อาจารย์มีการปฏิบัติ เกี่ยวกับสิ่งแวดลอมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอยู่ในระดับพอใช้ มีจำนวน 1 ชื่อ คือ "ร่วมกิจกรรมโครงการปลูกต้นไม้ในชุมชน" สำหรับชื่ออื่น ๆ อาจารย์มีการปฏิบัติ เกี่ยวกับสิ่งแวดลอมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอยู่ในระดับดี

1.2.3 การปฏิบัติ เกี่ยวกับสิ่งแวดลอมด้านผลกระทบต่อสุขภาพพบว่า

อาจารย์ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติ เกี่ยวกับสิ่งแวดลอมด้านผลกระทบต่อสุขภาพอยู่ในระดับดี โดยมีค่าเฉลี่ย 3.03 และชื่อที่อยู่ในระดับดีมาก มีจำนวน 3 ชื่อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่

1. เก็บผักที่อยู่ในแหล่งน้ำเสียมาบริโภค (การปฏิบัติทางลบ)
2. ระบายน้ำทิ้งลงในแม่น้ำลำคลอง (การปฏิบัติทางลบ)
3. ฉีดยากันยุงในขณะที่มีคนอยู่ในห้อง (การปฏิบัติทางลบ)

ข้อที่อาจารย์มีการปฏิบัติ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านผลกระทบต่อสุขภาพ อยู่ในระดับพอใช้ มีจำนวน 2 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากน้อยไปหามาก ได้แก่

1. กำจัดขยะโดยการฝังกลบ
2. ใช้ถุงพลาสติกบรรจุอาหาร (การปฏิบัติทางลบ)

สำหรับข้ออื่น ๆ อาจารย์มีการปฏิบัติ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านผลกระทบต่อสุขภาพอยู่ในระดับดี

2. ผลการ เปรียบเทียบการปฏิบัติ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของอาจารย์ในวิทยาลัยครู ความตัวแปร เพศ

2.1 เมื่อ เปรียบเทียบการปฏิบัติ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมตามตัวแปร เพศโดยรวม พบว่า ทั้งอาจารย์ชายและอาจารย์หญิง มีการปฏิบัติ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมโดยรวมอยู่ในระดับดี โดยอาจารย์ชายมีค่าเฉลี่ย 2.83 และอาจารย์หญิงมีค่าเฉลี่ย 2.87 อาจารย์ชายและอาจารย์หญิงมีการปฏิบัติ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่ เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณา เปรียบเทียบ เป็นรายด้านโดยรวมพบว่า อาจารย์ชาย และอาจารย์หญิงมีการปฏิบัติ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 ด้านโดยอาจารย์หญิงมีการปฏิบัติ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมดีกว่าอาจารย์ชาย คือ "การปฏิบัติ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านผลกระทบต่อสุขภาพ"

2.2 การ เปรียบเทียบการปฏิบัติ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของอาจารย์ เป็นราย ด้านและรายข้อ

2.2.1 การปฏิบัติ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านการให้ความรู้ และการมีส่วนร่วม เมื่อ เปรียบเทียบการปฏิบัติความตัวแปร เพศของอาจารย์พบว่า ทั้งอาจารย์ชายและ

อาจารย์หญิงส่วนใหญ่มิมีการปฏิบัติ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านการให้ความรู้และการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับดี ทั้งสองกลุ่ม โดยมีค่าเฉลี่ย 2.55 อาจารย์ชายและอาจารย์หญิงมีการปฏิบัติ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านการให้ความรู้และการมีส่วนร่วมโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่อาจารย์ชาย และ อาจารย์หญิงมีการปฏิบัติ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านการให้ความรู้ และการมีส่วนร่วมแตกต่างกัน มีจำนวน 1 ข้อ โดยอาจารย์หญิงมีการปฏิบัติ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านการให้ความรู้ และการมีส่วนร่วมดีกว่าอาจารย์ชาย คือ "ติดตามข้อมูลและข่าวสาร เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมจากสื่อต่างๆ"

2.2.2 การปฏิบัติ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติ เมื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติตามตัวแปร เพศของอาจารย์พบว่า ทั้งอาจารย์ชายและ อาจารย์หญิงส่วนใหญ่มิมีการปฏิบัติ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอยู่ใน ระดับดี ทั้งสองกลุ่ม โดยอาจารย์ชายมีค่าเฉลี่ย 3.03 และอาจารย์หญิงมีค่าเฉลี่ย 3.09 อาจารย์ชายและอาจารย์หญิงมีการปฏิบัติ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบ เป็นรายข้อพบว่า ข้อที่อาจารย์ชายและ อาจารย์หญิงมีการปฏิบัติ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ แตกต่างกัน มีจำนวน 2 ข้อ โดยอาจารย์หญิงมีการปฏิบัติ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติดีกว่าอาจารย์ชาย ได้แก่

1. แخذผ้าในน้ำก่อนนำเอาไปซักด้วยเครื่องซักผ้า
2. ใช้น้ำรดต้นไม้ หรือดอกไม้ (การปฏิบัติทางลบ)

2.2.3 การปฏิบัติ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านผลกระทบต่อสุขภาพ เมื่อ เปรียบเทียบการปฏิบัติตามตัวแปร เพศของอาจารย์พบว่า ทั้งอาจารย์ชายและอาจารย์หญิง ส่วนใหญ่มิมีการปฏิบัติ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านผลกระทบต่อสุขภาพอยู่ในระดับดี ทั้งสองกลุ่ม โดย อาจารย์ชายมีค่าเฉลี่ย 3.00 และอาจารย์หญิงมีค่าเฉลี่ย 3.07 อาจารย์ชายและอาจารย์ หญิงมีการปฏิบัติ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านผลกระทบต่อสุขภาพโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณา เปรียบเทียบ เป็นรายข้อพบว่า ข้อที่อาจารย์ชายและ
อาจารย์หญิงมีการปฏิบัติ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านผลกระทบต่อสุขภาพแตกต่างกันมีจำนวน 4
ข้อ โดยอาจารย์ชายมีการปฏิบัติ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านผลกระทบต่อสุขภาพดีกว่าอาจารย์หญิง
จำนวน 1 ข้อ คือ "กำจัดขยะโดยการฝังกลบ" อาจารย์หญิงมีการปฏิบัติ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม
ด้านผลกระทบต่อสุขภาพดีกว่าอาจารย์ชาย มีจำนวน 3 ข้อ ได้แก่

1. แนะนำให้ผู้อื่นทิ้งขยะลงถัง
2. แนะนำบุคคล หรือ เลือก เต็มบ้านมรดด้วยน้ำมันไว้สาร
3. เก็บผักที่อยู่บนแหล่งน้ำเสียมาบริโภค (การปฏิบัติทางลบ)

ตะกั่ว

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย เรื่อง มโนทัศน์ และการปฏิบัติ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของอาจารย์ใน
วิทยาลัยครู ผู้วิจัยได้อภิปรายผลในประเด็นที่สำคัญดังต่อไปนี้

มโนทัศน์ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

จากผลการศึกษา มโนทัศน์ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของอาจารย์ในวิทยาลัยครู พบว่า
อาจารย์วิทยาลัยครู โดยส่วนรวมมีมโนทัศน์ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ
62.22 และมีมโนทัศน์อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ 37.53 อาจเป็นผลมาจากอาจารย์
วิทยาลัยครูส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 64.69 และมีตำแหน่งทาง
วิชาการเป็นอาจารย์ คิดเป็นร้อยละ 72.84 ซึ่งผู้ที่มีพื้นฐานทางการศึกษาสูง จะมีลักษณะ
เป็นผู้ที่ชอบแสวงหาความรู้อยู่เสมอ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิกุล คาร์อด (2531)
ที่พบว่า "ระดับการศึกษา หรือวุฒิทางการศึกษา เป็นมาตรการหนึ่งที่ถูกนำมาใช้เพื่อแก้
ปัญหาสังคม และสิ่งแวดล้อม เพราะการศึกษาจะช่วยสร้างความเข้าใจ ความตระหนักใน
คุณค่าของสิ่งแวดล้อม สามารถนำมาแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมได้" นอกจากนี้ประสบการณ์ในการ

สอนก็ เป็นปัจจัยที่ส่งผลให้อาจารย์มีมโนทัศน์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับดี เนื่องจากอาจารย์ ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงาน 16 ปีขึ้นไป ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ เลขา นิยะธวัชริยะ (2525) กล่าวว่า "สิ่งที่เรียนรู้มาจะเป็นประสบการณ์สะสม เก็บไว้ในแต่ละบุคคล ยิ่งใช้เวลานานยิ่งจะทำให้บุคคลรับรู้มากขึ้น" ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา (2521) ได้ กล่าวว่า "คำนิยามบางอย่างอาจเกิดจากประสบการณ์ ซึ่งเป็นผลมาจากการรับรู้ข้อมูลต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลา ทำให้เกิดความเข้าใจ เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ" ผลการวิจัยของ เวทย์ ธโนปจัย (2517) พบว่า "อาจารย์วิทยาลัยครูส่วนมากทำงาน 16 ปีขึ้นไป มี ค่าแห่งระหว่าง ระดับ 6 ถึง ระดับ 9 จะมีฐานะทางเศรษฐกิจดีมีผลต่อการรับข่าวสาร มากกว่ากลุ่มอาจารย์ที่มีสภาพ เศรษฐกิจด้อยกว่า ทำให้สามารถรับข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ ได้ มาก" จะเห็นได้ว่าสื่อมวลชนมีบทบาทสำคัญในการเผยแพร่ข่าวสาร ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ เกิดความ เข้าใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่ดี และพบว่าอาจารย์ส่วนใหญ่ได้รับความรู้ หรือข่าวสาร เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมจากหนังสือพิมพ์มากที่สุด และจากผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่ ร้อยละ 88 มีอายุมากกว่า 30 ปี สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เสน่ห์ พบทาน (2526) ที่พบว่า "ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 31 ปีขึ้นไปมีความรู้ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมดีกว่าประชาชนที่มี อายุ น้อย" นอกจากนี้ยังพบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในใกล้แหล่งมลพิษจากโรงงานผลิตสาร เคมี ซึ่งเป็นแหล่งมลพิษที่จะมีผลกระทบต่อสุขภาพของอาจารย์โดยตรงและ เป็นปัญหาใกล้ตัว จึงทำให้อาจารย์สนใจที่จะค้นหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม อย่างไรก็ตามยังพบว่า มีอาจารย์บางส่วนเคยได้รับการอบรม ประชุม หรือสัมมนาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม จึงทำให้อาจารย์มีความรู้ ความ เข้าใจใน เรื่องสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างดี และจากการที่หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมฝึกหัดครูได้จัดโครงการพัฒนาบุคลากรสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2533-3535 เพื่อให้อาจารย์ วิทยาลัยครูมีความรู้ ทักษะ จิตสำนึกที่มีคุณธรรม และจริยธรรมในการอนุรักษ์การใช้และการ พัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งเพื่อให้อาจารย์วิทยาลัยครูเป็นศูนย์ เครือข่าย ข้อมูล ด้านสิ่งแวดล้อมประจำท้องถิ่น เป็นแหล่งบริการทางวิชาการให้แก่โรงเรียน และประชาชน ทุกระดับ จึงทำให้อาจารย์วิทยาลัยครูมีมโนทัศน์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับดี

1 จากผลการศึกษาหมิ่นทัศน์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทั่วไปของอาจารย์ในวิทยาลัยครูพบว่า อาจารย์วิทยาลัยครูส่วนใหญ่มีหมิ่นทัศน์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทั่วไปอยู่ในระดับดีมาก อาจเนื่องมาจากอาจารย์วิทยาลัยครูส่วนใหญ่มีการศึกษาสูง มีประสบการณ์ในการสอนเป็นอย่างดี จึงทำให้อาจารย์สนใจศึกษาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมอยู่เสมอ ดังที่ สุธล วัณลินธ์ (2536) กล่าวว่า "ลักษณะที่ดีของครูสังคมไทย ข้อหนึ่งคือครูควรมีความรู้ ความเข้าใจ สนใจปัญหาสิ่งแวดล้อมอยู่เสมอ" และจากผลการวิจัยของ บราวน์ (Brown, 1989) พบว่า "ครูมีความสนใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับสูง" และ เอ็ดดราลิน (Edralin, 1990) พบว่า "ครูมีความคิดเห็น ความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับสูง" นอกจากนี้ครูบางส่วนเคยเรียนเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมาแล้ว ดังนั้นจึงทำให้อาจารย์มีหมิ่นทัศน์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทั่วไปดีมากด้วย

1.1 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่อาจารย์มีหมิ่นทัศน์ทั่วไปเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมสูงอยู่ในระดับดีมากมีจำนวน 6 ข้อ ได้แก่ "สิ่งแวดล้อมทั้งหลายมีคุณประโยชน์กับมนุษย์ มนุษย์ทุกคนจึงควรร่วมมือกันอนุรักษ์ไว้" "ทรัพยากรธรรมชาติมีอยู่อย่างจำกัด ทุกคนจึงจำเป็นต้องช่วยกันอนุรักษ์ไว้" "ภาวะภัยแล้งที่คนไทยกำลังประสบอยู่เกิดจากสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติถูกทำลาย" ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก อาจารย์ได้รับข่าวสาร และจากการประชาสัมพันธ์จากสื่อต่าง ๆ ดังที่ สมนึก อ่องเอิบ (2519) ได้กล่าวว่า "การอนุรักษ์เกี่ยวข้องกับมนุษย์ทุกคนไม่ว่าจะอยู่ใน เมืองหรือชนบท จะต้องไม่แยกมนุษย์ออกจากสังคมสิ่งแวดล้อมหรือสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ การอนุรักษ์ทรัพยากรเป็นเรื่องที่มีความสำคัญทั้งในด้านนโยบาย และต้องการความร่วมมือจากทุกฝ่าย นอกจากนี้การให้ข่าวสารและการประชาสัมพันธ์สำหรับประชาชนอย่างสม่ำเสมอ จะทำให้ประชาชนเกิดการรับรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมได้มากขึ้น" นอกจากนี้อาจารย์ยังมีหมิ่นทัศน์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทั่วไปอยู่ในระดับดีมาก ในข้อ"การณรงค์ให้มีการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมควรทำตั้งแต่ระดับบุคคล ชุมชน ประเทศ จนถึงระดับโลก" "การเรียนรู้และการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องสิ่งแวดล้อม เป็นสิ่งที่ครูพึงกระทำเพื่อช่วยแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ" "การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมระยะยาว คือ การให้การศึกษาแก่ประชาชน" ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิกุล คาร์อด (2531)พบว่า

"การศึกษาจะช่วยสร้างความเข้าใจ ความตระหนักในคุณค่าของสิ่งแวดล้อม สามารถนำมาแก้ไขปัญหาล้างแวดล้อมและสร้างความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ เพื่อให้มนุษย์มีความรู้ ค่านิยม เจตคติ ความเชื่อ และสามารถกำหนดพฤติกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของบุคคล กลุ่มบุคคลและสังคม รวมทั้งให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาล้างแวดล้อมในทุกระดับอย่างจริงจัง" อาจารย์วิทยาลัยครู เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อการศึกษาจึงมีมีบทค้นที่ตีเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อรศินท์ เขียมศิริ (2531) พบว่า "มาตรการด้านการศึกษาเป็นมาตรการระยะยาวที่จะนำมาใช้ป้องกัน และแก้ไขปัญหาล้างแวดล้อม" และจากผลการวิจัยของ เข็มใจ เลหาวิช (2520) พบว่า "การศึกษาเป็นมาตรการที่สำคัญที่สุดในการแก้ปัญหาล้างแวดล้อม และควรเป็นการปลูกฝังค่านิยม เจตคติ ความเชื่อด้านสิ่งแวดล้อม อันเป็นปัจจัยสำคัญทางการตัดสินใจ และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมต่าง ๆ ซึ่งถ้าขาดการศึกษาแล้ว ก็ยากที่จะป้องกันและแก้ไขปัญหาล้างแวดล้อมได้" จากผลการวิจัยครั้งนี้ไม่พบว่าอาจารย์ วิทยาลัยครูมีมีบทค้นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทั่วไปอยู่ในระดับพอใช้ หรือควรปรับปรุง

1.2 เมื่อเปรียบเทียบมีมีบทค้นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทั่วไป ตามตัวแปรเพศ พบว่า อาจารย์ชายและอาจารย์หญิงมีมีบทค้นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทั่วไปไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เข้าไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ยูเมโล (Umelo, 1983) พบว่า "ครูวิทยาศาสตร์และครูสาขาอื่นมีความรู้เรื่องสิ่งแวดล้อมไม่แตกต่างกัน" สมชาย อาพันธ์ทอง (2532) พบว่า "ระดับเจตคติที่มีต่อปัญหาล้างแวดล้อมในประเทศไทยของผู้บริหารโรงเรียนมัธยม ไม่ขึ้นอยู่กับเพศ" สิริเจษฎ์รัตนจรณะ (2523) พบว่า "ครูชาย และครูหญิงมีความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมไม่แตกต่างกัน" นอกจากนี้อาจารย์ในวิทยาลัยครูมีประสบการณ์ในด้านการสอน วัสดุทางการศึกษาและการได้รับข่าวสาร รวมทั้งการایشชีวิตประจำวันอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่คล้ายคลึงกัน จึงทำให้อาจารย์มีมีบทค้นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทั่วไปไม่แตกต่างกัน

แต่ เมื่อ เปรียบเทียบมีมีบทค้นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทั่วไประหว่างอาจารย์ชายและอาจารย์หญิงเป็นรายข้อ พบว่า อาจารย์ชายและอาจารย์หญิงมีมีบทค้นเกี่ยวกับ

สิ่งแวดลอมทั่วไปแตกต่างกันอยางมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 ชื้อ โดยพบวา
 อาจารย์หญิงมีมโนทัศนเกี่ยวกับสิ่งแวดลอมทั่วไปดีกว่าอาจารย์ชาย คือ "ทรัพยากรธรรมชาติ
 มีอยูอยางจำกัด ทุกคนจึงจำเป็นต้องชวยกันอนุรักษ์ไว" จากผลการวิจัยดังกลาว สอดคล้อง
 กับผลการวิจัยของ ประยुทธ สุกก้อนทอง (2536) พบวา "ครูหญิงมีคานิยมเกี่ยวกับการ
 อนุรักษ์อยูในระดับสูงกวาอาจารย์ชาย" สิริเจษฎ์ รัตนจรณะ (2523) พบวา "ครูหญิงมี
 เจตคติเกี่ยวกับสิ่งแวดลอมมากกว่าครูชาย" และอาจารย์หญิงมีมโนทัศนชอนี้ดีกว่าอาจารย์ชาย
 อาจเนื่องจากผู้หญิงจะมีนิสัยรักธรรมชาติ ชอบธรรมชาติที่สวยงามมักจะไมกลาทำในสิ่งที่จะ
 เป็นผลเสียต่อสิ่งแวดลอม จึงทำให้อาจารย์หญิงมีมโนทัศนในชอนี้ดีกว่าอาจารย์ชาย

2. จากผลการศึกษามโนทัศนเกี่ยวกับสิ่งแวดลอมดานการอนุรักษ์ทรัพยากร
 ธรรมชาติของอาจารย์ในวิทยาลัยครู พบวา อาจารย์วิทยาลัยครูสวนใหญมีมโนทัศนเกี่ยวกับ
 สิ่งแวดลอมดานการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอยูในระดับดี อาจเนื่องจากครูได้รับฟัง
 ปัญหา ช้อมูล ขาวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอยูเป็นประจำและจากนโยบาย
 ของกรมฝึกหัดครูที่ได้จัดโครงการพัฒนาบุคลากรสิ่งแวดลอม พ.ศ. 2533-2535 ที่มี
 วัตถุประสงค์เพื่อให้อาจารย์มีความรู้ ความเข้าใจ จัดสำนึกที่มีคุณธรรมในการพัฒนาทรัพยากร
 ธรรมชาติและ เป็นแหล่งบริการทางวิชาการเกี่ยวกับสิ่งแวดลอมประจำท้องถิ่นด้วย นอกจากนี้
 ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิจัย วิระวัฒนานนท์ (2527) พบวา "สถาบันฝึกหัดครูได้ให้
 บริการเกี่ยวกับปัญหาหรือคุณภาพสิ่งแวดลอมมากที่สุดในเรื่องการส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากร
 ธรรมชาติ" วิชุดา เสือดี (2535) พบวา "ครูมีบทบาทในการส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากร
 ธรรมชาติมากที่สุด" จึงทำให้อาจารย์ในวิทยาลัยครูมีมโนทัศนเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากร
 ธรรมชาติอยูในระดับดี

2.1 เมื่อพิจารณาเป็นรายชื้อพบว่าชื้อที่อาจารย์มีมโนทัศนเกี่ยวกับสิ่งแวดลอม
 ดานการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสูงอยูในระดับดีมาก มีจำนวน 8 ชื้อ ได้แก่ "ป่าไม้สวนใหญ
 เสียสมดุลตามธรรมชาติเพราะการกระทำของมนุษย์" "ป่าไม้เป็นแหล่งพลังงานหมุนเวียนที่
 สำคัญ ทุกคนจึงต้องชวยกันรักษา" "ป่าไม้เป็นทรัพยากรที่สามารถปลูกทดแทนได้ก็จริง แต่
 การนำมาใช้ควรรู้ใช้ใหถูกวิธี และถูกตองตามความจำเป็น" "การรักษาป่าที่เป็นต้นน้ำลำธาร

จะ เป็นการอนุรักษ์แม่น้ำให้คงอยู่" "ในพื้นที่ดินว่างเปล่าควรมีการปลูกต้นไม้ทดแทนเพื่อรักษาสมดุลตามธรรมชาติ" อาจารย์มีมโนทัศน์ดีมากในเรื่องเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าไม้ อาจ เนื่องจากอาจารย์ได้ทราบนโยบายในแผนพัฒนาทรัพยากรป่าไม้ ความแผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (2530-2534) ที่มีโครงการป่าไม้สังคม หรือป่าไม้ชุมชนให้ประชาชนรู้จักปลูกป่า และมีส่วนร่วมโดยตรงในกิจกรรมป่าไม้ในชุมชนนั้น ๆ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวความคิดของ สาคกร กือเจริญ (2524) ได้กล่าวว่า "หลักการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ คือ การบูรณะปฏิสังขรณ์ การซ่อมแซมหรือการสร้างใหม่ ซึ่งทำอย่างกว้างขวางกับทรัพยากรป่าไม้ และสามารถบูรณะให้คืนสู่สภาพเดิมหรือสภาพที่เหมาะสมได้" นอกจากนี้ "การไม่ทิ้งขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูลลงในแหล่งน้ำจะเป็นการช่วยลดมลพิษทางน้ำ" "เมื่อใช้ยาฆ่าวัชพืช ควรศึกษาวิธีใช้อย่างละเอียด เพื่อไม่ให้พิษของยากค้างอยู่ในดิน" "การปลูกพืชโดยใช้ปุ๋ยคอก หรือปุ๋ยหมักเป็นการรักษาดินไม่ให้เสื่อมคุณภาพ" พบว่า อาจารย์วิทยาลัยครูมีมโนทัศน์อยู่ในระดับดีมากด้วย สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประยุทธ์ สุกก้อนทอง (2535) พบว่า "ครูมีค่านิยมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ด้านป่าไม้ ดิน น้ำ อยู่ในระดับสูง" บรรานันท์ (Brown, 1989) พบว่า "ครูมีความตระหนัก ความสนใจ และความกังวลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับสูงในเรื่องของคุณภาพน้ำ" จะเห็นได้ว่า อาจารย์วิทยาลัยครูมีมโนทัศน์ดีมาก ในเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ดิน น้ำ อาจเนื่องจากคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติร่วมกับหน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชนมีการเผยแพร่ความรู้ ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ป่าไม้ ดิน น้ำ อยู่เสมอ ทำให้อาจารย์ได้รับความรู้ ความเข้าใจในเรื่องปัญหาที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างดี และทรัพยากรป่าไม้ ดิน น้ำ เป็นทรัพยากรที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันอย่างลึกซึ้งในลักษณะที่เป็นลูกโซ่ ถ้าทรัพยากรอันใดอันหนึ่งถูกทำลายก็จะส่งผลกระทบต่อทรัพยากรอื่นได้ การที่อาจารย์มีมโนทัศน์ในเรื่องการอนุรักษ์ป่าไม้ ดิน น้ำ ดีมากจึงเป็นสิ่งที่ดีที่จะส่งผลให้การปฏิบัติเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติดีด้วย จากผลการวิจัยครั้งนี้ไม่พบว่ามีมโนทัศน์เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอยู่ในระดับพอใช้ หรือควรปรับปรุง

2.2 เมื่อ เปรียบ เทียบมโนทัศน์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติตามตัวแปร พบว่า อาจารย์ชายและอาจารย์หญิง มีมโนทัศน์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นวลศรีรัตนสุวรรณ (2528) พบว่า "เจตคติของครูวิทยาศาสตร์และครูสาขาอื่นที่มีต่อการใช้มาตรการทางสังคมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ ด้านการให้ความรู้ การร่วมมือในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมไม่แตกต่างกัน" ธาณี เกสทอง (2531) พบว่า "ครูมีเพศต่างกันมีค่านิยมเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรป่าไม้ไม่แตกต่างกัน"

แต่เมื่อเปรียบเทียบโน้ตทัศน์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ระหว่างอาจารย์ชายและอาจารย์หญิงเป็นรายข้อ พบว่า อาจารย์ชายและอาจารย์หญิงมีโน้ตทัศน์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 ข้อ โดยพบว่า อาจารย์ชายมีโน้ตทัศน์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติดีกว่าอาจารย์หญิง คือ "การนำพลังงานนิวเคลียร์มาใช้ในการผลิตกระแสไฟฟ้ามีผลเสียต่อสิ่งแวดล้อมน้อยกว่าประโยชน์ที่ได้รับ" อาจเนื่องมาจาก ในปัจจุบันได้มีการเผยแพร่ข่าว และข้อมูลเกี่ยวกับพลังงานนิวเคลียร์ที่สามารถนำมาใช้ในการผลิตกระแสไฟฟ้าอย่างแพร่หลาย และจากบุคลิกนิสัยของเพศชาย มักสนใจในเรื่องที่ตื่นเต้น เร้าใจ สนใจวิชาเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ พลังงานไฟฟ้าต่าง ๆ มากกว่าเพศหญิง จึงทำให้อาจารย์ชายมีโน้ตทัศน์ที่ดีในเรื่องพลังงานนิวเคลียร์มากกว่าอาจารย์หญิง

3 จากผลการศึกษาโน้ตทัศน์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านผลกระทบต่อสุขภาพของอาจารย์ในวิทยาลัยครู พบว่า "อาจารย์วิทยาลัยครูส่วนใหญ่มีโน้ตทัศน์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านผลกระทบต่อสุขภาพอยู่ในระดับดี อาจเนื่องมาจากอาจารย์ได้รับทราบปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อสุขภาพจากข่าวสาร จากสื่อต่าง ๆ และปัญหาที่เกิดจากมลพิษในอากาศ มลพิษจากน้ำเสีย มลพิษจากสารเคมี มลพิษจากเสียง มลพิษจากขยะและสิ่งปฏิกูลต่าง ๆ เหล่านี้กำลังเป็นปัญหาที่ทวีความรุนแรงส่งผลกระทบต่อสุขภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจของประชาชน และทุกคนมีโอกาสสัมผัสหรือเกี่ยวข้องกับปัญหาสิ่งแวดล้อมทั้งทางตรงและทางอ้อม เกือบตลอดเวลา จากผลการวิจัยของ วรณี จันทร์สว่าง และอภิรัตน์ อัมพันธ์ (2530) พบว่า

"บุคคลจะมีความรู้ ความเข้าใจสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่ได้รับประโยชน์หรือเสียประโยชน์ หากได้รับประโยชน์ก็จะมีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งนั้น แต่ถ้าหากเสียประโยชน์ก็จะมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อสิ่งนั้น" ดังนั้นอาจารย์จึงมีมโนทัศน์ที่ดีเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อสุขภาพ

3.1 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่อาจารย์มีมโนทัศน์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านผลกระทบต่อสุขภาพสูง อยู่ในระดับดีมากมีจำนวน 3 ข้อ ได้แก่ "การใช้ยานพาหนะที่มีเสียงดังมาก ๆ นอกจากจะผิดกฎหมายแล้วยังก่อเหตุรำคาญในชุมชน" อาจเนื่องมาจากอาจารย์ได้รับผลกระทบจากเสียงที่ดังมาก โดยเฉพาะในบริเวณที่มีการจราจรหนาแน่น และยังพบว่า อาจารย์มีมโนทัศน์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านผลกระทบต่อสุขภาพในข้อ "ประชาชนในเขตชุมชนที่มีการจราจรหนาแน่น มีโอกาสเกิดโรกระบบทางเดินหายใจมากกว่าประชาชนในชนบท" ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อาคม จันมะโน (2535) พบว่า "ประชาชนที่ตั้งบ้านเรือนอยู่บริเวณที่มีการจราจรหนาแน่นมีโอกาสเสี่ยงต่อการเป็นโรกระบบทางเดินหายใจมากกว่าประชาชนที่ตั้งบ้านเรือนอยู่ในบริเวณที่มีการจราจรเบาบางกว่า" ส่วนในข้อที่ว่า "เมื่อคนสูด ดี ดี ที เข้าไปมาก ๆ จะทำให้ปวดศีรษะ อาเจียน หน้ามืดได้" อาจารย์มีมโนทัศน์ดีมากอาจ เนื่องจาก เคยได้รับผลกระทบทำให้เกิดอันตราย หรือมีอาการผิดปกติต่อร่างกาย และได้รับทราบจากสื่อทั้งทางหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ผลการวิจัยหรือจากตำราเอกสารทางวิชาการต่าง ๆ ที่เสนอข้อเท็จจริงเกี่ยวกับอันตรายของสารพิษที่จะมีผลกระทบต่อสุขภาพ จึงทำให้อาจารย์มีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องในข้อนี้ดีมาก จากผลการวิจัยครั้งนี้ไม่พบว่า อาจารย์มีมโนทัศน์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านผลกระทบต่อสุขภาพอยู่ในระดับพอใช้หรือควรปรับปรุง

3.2 เมื่อ เปรียบ เทียบมโนทัศน์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านผลกระทบต่อสุขภาพตามตัวแปรเพศพบว่า อาจารย์ชายและอาจารย์หญิงมีมโนทัศน์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านผลกระทบต่อสุขภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยอาจารย์หญิงมีมโนทัศน์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านผลกระทบต่อสุขภาพดีกว่าอาจารย์ชาย ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมสกุล ปัทมิตพุด (2531) พบว่า "อาจารย์ชายและอาจารย์หญิงมีบทบาทในการส่งเสริมรักษาความสะอาดของบึง เรียนแตกต่างกัน" วันพร ผลาวลัย (2528) พบว่า "ครูมัธยมศึกษาชาย และครูมัธยมศึกษาหญิงมีความรู้เรื่องผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05"

แต่ เมื่อ เปรียบ เทียบมโนทัศน์ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านผลกระทบต่อสุขภาพ ระหว่างอาจารย์ชายและอาจารย์หญิงพบว่า อาจารย์ชายและอาจารย์หญิง มีมโนทัศน์ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านผลกระทบต่อสุขภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 7 ข้อ โดยพบว่าอาจารย์หญิงมีมโนทัศน์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านผลกระทบต่อสุขภาพ ดีกว่าอาจารย์ชาย ทั้ง 7 ข้อ ได้แก่ "สารคลอโรฟลูออโรคาร์บอนที่มีอยู่ในสเปรย์จะ ทำลายโอโซนทำให้แสงอุลตราไวโอเลตส่องผ่านมายังโลกได้มากขึ้น ทำให้มนุษย์มีโอกาส เป็นโรคมะเร็งผิวหนังได้ง่าย" "เสียงที่มีความดังน้อย แต่ถ้าได้รับฟังเป็นเวลานานจะทำให้ เกิดผลเสียต่อร่างกายและจิตใจได้" "การอาบน้ำในแม่น้ำลำคลองอาจทำให้เกิดการติดเชื้อ บริเวณผิวหนังได้ง่าย" "ถ้ารับประทานอาหารที่ใส่ดินประสิวในปริมาณมากจะทำให้เกิดอาการ เวียนศีรษะและเป็นสาเหตุโรคมะเร็งได้" "โรคอีโคโนโต เกิดจากร่างกายได้รับสาร แคดเมียม ซึ่งอาจทำให้กระดูกเปราะและหักง่าย" "การนำน้ำจากแม่น้ำลำคลองที่มีการทิ้ง สิ่งปฏิกูลมาใช้ทำให้เกิดโรคติดเชื้อในระบบต่างๆได้ง่าย" "ประชาชนในเขตชุมชนที่มีการ จราจรหนาแน่นมีโอกาสเกิดโรกระบบทางเดินหายใจมากกว่าประชาชนในเขตชนบท" จาก ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้เป็นผลกระทบจากสิ่งแวดล้อมที่มีต่อสุขภาพของประชาชน ไม่ว่าจะอยู่ใน เมืองหรือชนบท อาจารย์วิทยาลัยครูสอนในวิทยาลัยครูทั้ง 36 แห่งทั่วประเทศ มีโอกาสได้ รับผลกระทบจากปัญหาเหล่านี้เท่าเทียมกัน จากผลการวิจัยที่พบว่าอาจารย์หญิงมีมโนทัศน์ด้าน ผลกระทบต่อสุขภาพดีกว่าอาจารย์ชาย อาจเนื่องมาจาก เพศหญิงจะมีความสนใจต่อสุขภาพ รักสวยรักงาม รักความสะอาด ชอบความสงบ ระมัดระวังในเรื่องการรับประทานอาหาร มีความระมัดระวังในเรื่องสุขภาพมากกว่าเพศชาย

การปฏิบัติ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

จากผลการศึกษาการปฏิบัติ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของอาจารย์ในวิทยาลัยครู พบว่า อาจารย์วิทยาลัยครูโดยส่วนรวมมีการปฏิบัติ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับดี อาจเนื่องมา จากอาจารย์วิทยาลัยครูได้ปฏิบัติตามนโยบาย และมาตรการด้านการส่งเสริมการศึกษาระดับ

อุดมศึกษา ในแผนการพัฒนาศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) ซึ่งมีนโยบาย
ข้อหนึ่งสนับสนุน ส่งเสริมให้ครูมีกิจกรรม เสริมหลักสูตร มีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม จัดอบรม
ให้ครูมีความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม โดยครู
จะต้องประพฤติปฏิบัติ เป็นแบบอย่างที่ดีของนักศึกษา ส่งเสริมให้วิทยาลัยครู เป็นศูนย์กลาง
เผยแพร่ความรู้ใน เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น จาก เหตุผล
ดังกล่าวจึงทำให้อาจารย์วิทยาลัยครูมีการปฏิบัติ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับดี

1. จากผลการศึกษาการปฏิบัติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านการให้ความรู้ และการ
มีส่วนร่วม ของอาจารย์ในวิทยาลัยครู พบว่า อาจารย์วิทยาลัยครูส่วนใหญ่มีการปฏิบัติ
เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านการให้ความรู้ และการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับดี อาจเนื่องมาจาก
อาจารย์บางส่วนได้ เข้าร่วมอบรมในโครงการพัฒนาบุคลากรสิ่งแวดล้อม ที่กรมการฝึกหัดครูจัด
ขึ้นในระหว่าง พ.ศ. 2533-2535 หรือจากการเข้าร่วมอบรมในโครงการอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับ
สิ่งแวดล้อม ทำให้อาจารย์ได้มีโอกาสฝึกปฏิบัติในการให้ความรู้และการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับ
สิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับดี นอกจากนี้การนำเสนอวิธีการปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมจากสื่อ
ต่าง ๆ มีอยู่มาก จากผลการวิจัยของ นววรรณ มายะการ (2528) พบว่า "ในปัจจุบันมี
สื่อต่าง ๆ ได้มีการนำเสนอเกี่ยวกับเรื่องสิ่งแวดล้อมอยู่ตลอดเวลา และชัชวาลย์ ศรีสุระ
(2535) ได้รวบรวมรายการโทรทัศน์ที่ให้ความรู้ทางด้านสิ่งแวดล้อมที่เสนอในปี 2534 มี
จำนวน 28 รายการโดยนำเสนอในสถานีโทรทัศน์ช่อง 3, 5, 7, 9 และช่อง 11 จาก
ตัวอย่างต่าง ๆ ที่อาจารย์ได้เห็นจึงมีผลต่อการปฏิบัติเพื่อให้ความรู้ที่ทันสมัยและเป็นแบบ
อย่างที่ดีแก่นักศึกษา ส่งเสริมการเรียนรู้ในลักษณะที่ว่า "รู้จำ รู้จัก รู้จริง และรู้แจ้ง"
และจากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่ได้รับแหล่งความรู้ และข่าวสารเกี่ยวกับ
สิ่งแวดล้อมจากหนังสือพิมพ์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 88.89 ดังนั้นการที่อาจารย์ในวิทยาลัยครู
มีการปฏิบัติ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านการให้ความรู้ และการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับดีนั้นเป็นสิ่งที่ดี
สอดคล้องกับผลการวิจัยของ โยธิน สุริยพงศ์ (2533) พบว่า "ครูมีบทบาทหน้าที่และ
ความรับผิดชอบที่จะสั่งสอน อบรม ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ถูกต้อง เหมาะสม
สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันต่อตนเอง และต่อบุคคลอื่นได้"

1.1 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่อาจารย์มีการปฏิบัติเกี่ยวกับ สิ่งแวดล้อมด้านการให้ความรู้และการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับดี มีจำนวน 8 ข้อ ได้แก่ "ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างเหมาะสมและคุ้มค่า" อาจเนื่องมาจากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า อาจารย์มีมโนทัศน์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอยู่ในระดับดี จึงส่ง ผลให้การปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรของอาจารย์อยู่ในระดับดีด้วยในเรื่อง "การติดตาม ข้อมูลและข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมจากสื่อต่าง ๆ" ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าอาจารย์วิทยาลัยครู ได้รับแหล่งความรู้ หรือข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมจากหนังสือพิมพ์มากที่สุด รองลงมาจาก การฟัง บรรยาย หรือการอภิปราย นอกจากนี้อาจารย์ยังมีการปฏิบัติในเรื่อง "สอนให้นักศึกษา ทรัพยากรชาติ และตระหนักถึงผลกระทบจากสิ่งแวดล้อมที่มีต่อสุขภาพ" และ "สอดแทรกเนื้อหา เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในการสอนวิชาต่าง ๆ" จากการทำอาจารย์วิทยาลัยครูได้สอดแทรก ปัญหาสิ่งแวดล้อมในการสอนวิชาต่าง ๆ จึงเป็นสิ่งที่ดีจะทำให้ นักศึกษามีความรู้ที่ถูกต้อง สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติ เพื่อไม่ให้เกิดผลเสียต่อสิ่งแวดล้อมต่อไป นอกจากนี้อาจารย์ ส่วนใหญ่ยังมีการปฏิบัติในเรื่อง "กระตุ้นให้นักศึกษา เข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ทั้งใน และนอกวิทยาลัยครู" "ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแก่นักศึกษา" การ ให้ความแนะนำ และการกระตุ้นให้นักศึกษา เข้าร่วมกิจกรรม เป็นบทบาทของครูตามมาตรฐาน กำหนดตำแหน่งข้าราชการครู (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2523) กำหนดข้อหนึ่งว่า "ครูจะต้องปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน การอบรม การปกครองดูแล การให้คำแนะนำ และแนะแนวต่าง ๆ" จากข้อกำหนดนี้จึงเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ อาจารย์วิทยาลัยครูยึดถือปฏิบัติ รวมทั้งการให้คำแนะนำ กระตุ้นให้นักศึกษาวิทยาลัยครูมีการปฏิบัติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่ดีด้วย อย่างไรก็ตามยังพบว่าอาจารย์มีการปฏิบัติอยู่ในระดับดีในเรื่อง "ร่วมสมทบทุนในการส่งเสริม และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ" และ "ร่วมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐในการส่งเสริมรักษาคุณภาพ ของสิ่งแวดล้อม" สอดคล้องกับงานวิจัยของ อ่ำไพ วิทยาโรจน์ (2521) พบว่า "ครูมีหน้าที่ ที่จะต้องเป็นผู้นำท้องถิ่น และเป็นตัวแทนของรัฐบาลในการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อพัฒนางานให้บรรลุเป้าหมาย และเกิดประโยชน์ต่อประชาชน" รวมทั้งยังเป็นนโยบายของ กรมฝึกหัดครูที่ต้องการให้ อาจารย์วิทยาลัยครู เป็นผู้ที่มีบทบาทในด้านการ เป็นที่ปรึกษา เกี่ยวกับ

สิ่งแวดล้อมประจำท้องถิ่น ดังนั้นจึงทำให้อาจารย์วิทยาลัยครูมีการปฏิบัติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม
 ด้านการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับดี นอกจากนี้ยังพบว่า อาจารย์มีการปฏิบัติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม
 ด้านการให้ความรู้ และการมีส่วนร่วมค่าอยู่ในระดับพอใช้ จำนวน 8 ข้อ ได้แก่ "จัดประชุม
 หรือสัมมนาเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม" อาจเนื่องจากอาจารย์ผู้ตอบแบบสอบถามไม่ได้
 สอนวิชาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม จึงไม่มีโอกาสหรือมีส่วนร่วมในการจัดการประชุม และจากผล
 การวิจัยของ ดซิเบก (Dziubek, 1985) พบว่า "การจัดโปรแกรมสิ่งแวดล้อมศึกษาแก่ครู
 ก่อนสอนมีน้อย ยังไม่พร้อมและไม่เพียงพอ" คาร์ล ยูจีน ชวาบ (Karl Eugene, Schwaab,
 1976) พบว่า "อาจารย์ที่สอนวิทยาลัยไม่เห็นความสำคัญของการฝึกอบรมครูเกี่ยวกับ
 สิ่งแวดล้อม เนื่องจากมีหน่วยงานเพียงหนึ่งในสี่เท่านั้นที่ต้องการครูที่สำเร็จการศึกษาด้าน
 สิ่งแวดล้อมศึกษา "จากเหตุผลดังกล่าวจึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้อาจารย์มีการปฏิบัติอยู่ใน
 ระดับพอใช้ สำหรับเรื่อง"การแจ้งเจ้าหน้าที่เมื่อพบผู้กระทำการอันก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม"
 อาจารย์มีการปฏิบัติเรื่องนี้อยู่ในระดับพอใช้ อาจเนื่องจากอาจารย์ไม่มีเวลา มีภารกิจทาง
 ครอบครัว ทางการสอน มีความเกรงกลัวว่าจะได้รับความเดือดร้อนอาจมีอันตรายต่อตนเอง
 ไม่ทราบว่าจะแจ้งได้ที่ไหน หรือเคยแจ้งแล้วแต่ไม่มีการแก้ไขให้ดีขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่า
 อาจารย์มีการปฏิบัติอยู่ในระดับพอใช้ เรื่อง "เข้าร่วมชมรมหรือกิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์"
 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เบเกอร์ (Baker, 1979) พบว่า "ครูมีการปฏิบัติและเข้า
 ร่วมโปรแกรมการให้การศึกษาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับต่ำ" เพียงใจ ธัมมารักษ์ตานนท์
 (2528) พบว่า "อุปสรรคของการจัดกิจกรรมเผยแพร่ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมข้อหนึ่งคือ
 อาจารย์ขาดประสบการณ์และขาดความสนใจในกิจกรรมของชมรมอีกด้วย" และยังมีปฏิบัติ
 พอใช้ในเรื่อง "ร่วมกับชุมชนรณรงค์ในโอกาสวันสิ่งแวดล้อมโลก" "เฝ้าระวังสิ่งแวดล้อมใน
 ชุมชน" อาจเนื่องมาจาก อาจารย์ไม่มีหน้าที่รับผิดชอบ ไม่สนใจ ไม่เห็นความจำเป็น ไม่มี
 เวลา สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว และชุมชนไม่เอื้อต่อการจัดกิจกรรม สอดคล้อง
 กับผลการวิจัยของ มารศรี รัตนกันทา (2524) พบว่า "อุปสรรคที่ทำให้ครูไม่สามารถมี
 บทบาทในการพัฒนาชุมชนได้มากคือ เวลา และโอกาสที่จะปฏิบัติงานร่วมกับชุมชน ขาดการ
 สนับสนุนจากผู้บังคับบัญชา และหน่วยราชการ "อาจารย์ควรมีความตระหนักเกี่ยวกับปัญหาสิ่ง

แวดลอม ดังที่ ตี เรก ฤกษ์ทราย (2522) ได้กล่าวว่า "ความตระหนักก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน" นอกจากนี้อาจารย์ยังมีการปฏิบัติพอใช้ เรื่อง "แนะนำนักศึกษาและประชาชนให้ เข้าใจนโยบายและกฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม" อาจารย์ควรรู้ให้ความสนใจศึกษาเกี่ยวกับกฎหมายสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง ผลการวิจัยของ เพ็ญแข วิสิฐพันธ์ (2535) พบว่า "ครูผู้สอนสิ่งแวดล้อมร้อยละ 82.17 ไม่เคยศึกษาฝึกอบรมเกี่ยวกับกฎหมายสิ่งแวดล้อมมาก่อน" ดังนั้นจึงทำให้อาจารย์ไม่มีความรู้ ไม่มั่นใจในการให้คำแนะนำการปฏิบัติในเรื่องกฎหมายจึงอยู่ในระดับพอใช้ อาจารย์วิทยาลัยครูมีความเห็นว่า "ควรมีการสนับสนุนการจัดวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาเป็นวิชาบังคับในวิทยาลัยครูทุกสาขา" ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เลอพงค์ เทพไชย (2526) พบว่า "อาจารย์เห็นว่านักศึกษาทุกคน ควรจะได้ เรียนรู้วิชาสิ่งแวดล้อมและปัญหาสิ่งแวดล้อม อีกทั้งเห็นว่าวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาควรเป็นวิชาบังคับ" และ เอนก สิทธิประศาสน์ (2525) ได้กล่าวว่า "ควรรู้ให้ความรู้แก่ประชาชน เพื่อให้เกิดตระหนักถึงผลเสียที่เกิดจากสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรมและเป็นพิษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้การศึกษาต่าง ๆ ควรมีหลักสูตรเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้วย ผลการวิจัยพบว่าอาจารย์มีการปฏิบัติในเรื่องนี้พอใช้ อาจเนื่องจากอาจารย์ไม่ได้สอนวิชาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมโดยตรง ทำให้โอกาสที่จะแนะนำ หรือสนับสนุนการจัดวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาเป็นวิชาบังคับจึงเป็นไปได้ยาก นอกจากนี้ อาจารย์ยังมีการปฏิบัติพอใช้ใน เรื่อง "ร่วมประชาสัมพันธ์แนวทางแก้ไข และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในรูปแบบต่าง ๆ" ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิตยา โปชันเงิน (2530) พบว่า "ครูส่วนใหญ่เผยแพร่ข่าวสารอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้แก่ประชาชนค่อนข้างน้อย" และ อาจเนื่องจากข้อมูลข่าวสารที่อาจารย์ได้รับบางครั้งคลาดเคลื่อนจากความจริง การเสนอข่าวไม่ตรงกัน ข้อมูลค้นคว้าจากสื่อต่าง ๆ มีน้อย ไม่มีเวลา ขาดงบประมาณในการประชาสัมพันธ์ เป็นต้น ดังนั้นจะเห็นได้ว่าอาจารย์วิทยาลัยครูมีการปฏิบัติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ด้านการให้ความรู้และการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับดี และพอใช้เป็นส่วนใหญ่ จากผลการวิจัยครั้งนี้ไม่พบว่า อาจารย์มีการปฏิบัติอยู่ในระดับที่ควรปรับปรุง

1.2 เมื่อ เปรียบเทียบการปฏิบัติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านการให้ความรู้และการมีส่วนร่วม ตามตัวแปรเพศพบว่า อาจารย์ชายและอาจารย์หญิงมีการปฏิบัติเกี่ยวกับ

สิ่งแวดลอมด้านการให้ความรู้และการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
พรหม เรศ ไชยยา (2535) พบว่า "ครูมีบทบาทด้านการส่งเสริมการให้ความรู้และการจัด
กิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดลอมไม่แตกต่างกัน" พิชร์วรรณ ประสานพันธ์ (2533) พบว่า "ครู
มีความรู้ต่อปัญหาสิ่งแวดลอมด้านพฤติกรรมเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดลอมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัย
สำคัญทางสถิติที่ระดับ .05"

แต่ เมื่อ เปรียบ เที่ยบการปฏิบัติ เกี่ยวกับสิ่งแวดลอมด้านการให้ความรู้
และการมีส่วนร่วม ระหว่างอาจารย์ชายและอาจารย์หญิง เป็นรายข้อพบว่า อาจารย์ชายและ
อาจารย์หญิงมีการปฏิบัติ เกี่ยวกับสิ่งแวดลอมด้านการให้ความรู้และการมีส่วนร่วมแตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 ข้อ โดยพบว่า อาจารย์หญิงมีการปฏิบัติ
ดีกว่าอาจารย์ชาย คือ "ติดตามข้อมูล และข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดลอมจากสื่อต่าง ๆ" อาจ
เนื่องจาก โอกาส เวลา และภารกิจที่ต้องรับผิดชอบ ในฐานะแม่บ้านของอาจารย์หญิงที่ต้อง
อยู่บ้านมากกว่าจึงทำให้มีโอกาสติดตามข้อมูล และข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดลอมจากสื่อมวลชน
มากกว่าอาจารย์ชาย อีกทั้งในปัจจุบันการนำเสนอ เรื่องเกี่ยวกับสิ่งแวดลอมจากสื่อต่าง ๆ
มีการนำเสนอที่น่าสนใจ เช่น การนำเสนอด้วยภาพที่ชัดเจน โดยเฉพาะในรายการโทรทัศน์
ทำให้สามารถเห็นภาพเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่เป็นปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดลอม และติดตาม
ข้อมูลข่าวสารได้อย่างถูกต้อง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชัชวาลย์ ศรีสุระ (2535)
พบว่า การรับชมรายการโทรทัศน์ที่ให้ความรู้ด้านสิ่งแวดลอมแตกต่างกันขึ้นอยู่กับการมีภาวะ
หน้าที่ในครอบครัว และโอกาสในการรับข่าวสาร

2. จากผลการศึกษาการปฏิบัติ เกี่ยวกับสิ่งแวดลอม ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากร
ธรรมชาติของอาจารย์ในวิทยาลัยครู พบว่า อาจารย์วิทยาลัยครูส่วนใหญ่มีการปฏิบัติด้านการ
อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอยู่ในระดับดี อาจเนื่องมาจากอาจารย์ตระหนักถึงหน้าที่และความ
รับผิดชอบที่พึงมีต่อนักศึกษาที่จะต้องปฏิบัติตน เป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่อง การอนุรักษ์ทรัพยากร
ธรรมชาติ ดังที่ สุรศักดิ์ หลานมาลา (2535) ได้กล่าวว่า "นักเรียนมิได้เรียนวิชาการ
จากครูเท่านั้น หากแต่จะเลียนแบบพฤติกรรมของครูด้วย นั่นคือครูเป็น เนื้อหาของบทเรียนไป

ด้วย" และจากผลการวิจัยของ พรหมเรศ ไชยยา (2535) พบว่า "ครูมีบทบาทด้านการอบรม ที่แนะ ปฏิบัติหน้าแก่นักเรียนในการช่วยรักษาลิ่งแวดล้อมมากที่สุด" และจากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า อาจารย์วิทยาลัยครูมีโนทัศน์เกี่ยวกับลิ่งแวดล้อมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอยู่ในระดับดี จึงส่งผลให้อาจารย์มีการปฏิบัติเกี่ยวกับลิ่งแวดล้อมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติดีด้วย และจากการที่อาจารย์บางส่วนได้เคยรับการอบรม สัมมนา เข้าร่วมโครงการเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ จึงทำให้อาจารย์ต้องปรับปรุงตัวเองให้ปฏิบัติเกี่ยวกับลิ่งแวดล้อมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอยู่ในระดับดี

2.1 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่อาจารย์มีการปฏิบัติเกี่ยวกับลิ่งแวดล้อมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสูง อยู่ในระดับดีมาก มีจำนวน 1 ข้อ คือ "ทิ้งขยะมูลฝอยหรือสิ่งปฏิกูลลงในแม่น้ำ (การปฏิบัติทางลบ) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อรวรรณ เย็นใจ (2535) พบว่า "ประชาชนส่วนใหญ่มีการปฏิบัติเกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลภายในครัวเรือนถูกต้องมาก โดยตัวแปรด้านอายุ ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับความรู้และการปฏิบัติ เกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอย" และจากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ครูส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 45-49 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาโท จึงทำให้อาจารย์มีการปฏิบัติเกี่ยวกับการกำจัดขยะอยู่ในระดับดีมาก และจากที่รัฐบาลได้ออกพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพลิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนที่จะเอาผิดกับผู้กระทำการเสียหายต่อลิ่งแวดล้อม ซึ่งประชาชนทุกคนที่มีส่วนในการทำให้เกิดมลพิษก็จะต้องมีส่วนช่วยรับภาระในการรักษาคุณภาพลิ่งแวดล้อม เช่นเดียวกัน อาจารย์จึงให้ความสำคัญพยายามปฏิบัติตามกฎหมายทำให้การปฏิบัติเกี่ยวกับลิ่งแวดล้อมโดยการไม่ทิ้งขยะมูลฝอย หรือสิ่งปฏิกูลลงในแม่น้ำอยู่ในระดับดีมาก นอกจากนี้ยังพบว่า อาจารย์มีการปฏิบัติเกี่ยวกับลิ่งแวดล้อมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติต่ำ อยู่ในระดับพอใช้ จำนวน 1 ข้อ คือ "ร่วมกิจกรรมโครงการปลูกต้นไม้ในชุมชน" ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พรหมเรศ ไชยยา (2535) พบว่า "ปัญหาที่สำคัญในการปฏิบัติการณ์อนุรักษ์ลิ่งแวดล้อมคือครูไม่มีเวลาในการร่วมกิจกรรม" นอกจากนี้ปัญหาอาจารย์ไม่มีเวลาว่างแล้วยังอาจมีสาเหตุจากปัจจุบันมีหลายโครงการที่รณรงค์เกี่ยวกับการปลูกต้นไม้ เพื่อการอนุรักษ์ลิ่งแวดล้อม และมักมีผู้สนับสนุนจากบริษัท ห้างร้านต่าง ๆ มี

ผลได้ผลเสียทางธุรกิจเข้ามาเกี่ยวข้อง โครงการเหล่านี้มีกลุ่มชมรม หรือสมาชิกของตนเอง อยู่แล้วจึงทำให้การประชาสัมพันธ์ขอความร่วมมือจากบุคคลทั่วไปมีน้อย ทำให้อาจารย์ไม่ทราบโอกาสที่จะได้ร่วมโครงการปลูกต้นไม้ในชุมชน จึงทำให้มีการปฏิบัติอยู่ในระดับพอใช้ จากผลการวิจัยครั้งนี้ไม่พบว่าอาจารย์มีการปฏิบัติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอยู่ในระดับที่ควรปรับปรุง

2.2 เมื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ตามตัวแปรเพศพบว่า อาจารย์ชายและอาจารย์หญิง มีการปฏิบัติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธวิช อินทรพันธุ์ (2527) พบว่า "พฤติกรรมที่เพศชายและเพศหญิงมีแนวโน้มจะกระทำสิ่งแวดล้อมสกปรกไม่แตกต่างกัน" อรวรรณ เย็นใจ (2535) พบว่า "ความแตกต่างในเรื่องเพศไม่ก่อให้เกิดความแตกต่างในเรื่องการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดขยะมูลฝอย และสิ่งปฏิกูลในครัวเรือน"

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบการปฏิบัติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ระหว่างอาจารย์ชายและอาจารย์หญิงเป็นรายข้อ พบว่า อาจารย์ชายและอาจารย์หญิงมีการปฏิบัติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 ข้อ โดยพบว่า อาจารย์หญิงมีการปฏิบัติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติดีกว่าอาจารย์ชาย คือ "แช่ผ้าในน้ำก่อนนำไปซักด้วยเครื่องซักผ้า" เนื่องจากการซักผ้าโดยการแช่ผ้าในน้ำก่อนจะช่วยในการประหยัดพลังงานไฟฟ้าไม่ต้องขยี้นานครบสกปรกต่าง ๆ จะหลุดออกง่ายกว่าผ้าที่ไม่ได้แช่ในน้ำงานซักผ้าจะเป็นงานของแม่บ้าน การซักผ้าด้วยเครื่อง เป็นที่นิยมใช้ได้สะดวก รวดเร็ว สะอาดและราคาก็ไม่แพงมาก การที่อาจารย์หญิงมีการปฏิบัติที่ถูกต้องในเรื่องการซักผ้าจึงเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยประหยัดพลังงานไฟฟ้าและเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรที่จะใช้ในการผลิตกระแสไฟฟ้าได้อย่างดีทางหนึ่ง และเพศหญิงก็มีทัศนคติในเรื่องการประหยัดมากกว่าเพศชาย นอกจากนี้ยังพบว่า อาจารย์หญิงมีการปฏิบัติด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติดีกว่าอาจารย์ชายในเรื่อง "ใส่ถุงเคมีบำรุงต้นไม้ หรือคอกไม้" (การปฏิบัติทางลบ) อาจเนื่องจาก

อาจารย์หญิงตระหนักถึงอันตราย มีความละเอียด รอบคอบ คิดไตร่ตรองอย่างมีเหตุผล มีความรู้ความเข้าใจถึงผลกระทบตลอดจนถึงอันตรายที่จะเกิดขึ้นกับดิน จึงไม่ใส่ปุ๋ยเคมีบำรุงต้นไม้ หรือคอกไม้ และการที่จะบำรุงต้นไม้ หรือคอกไม้ สรสิทธิ์ วัชรโรทยาน (2535) ได้อธิบายไว้ว่า "ถ้าจะบำรุงดินให้อุดมสมบูรณ์นั้น ควรใช้ปุ๋ยเคมี ผสมปุ๋ยอินทรีย์ในสัดส่วนที่เหมาะสม ไม่ควรใช้ปุ๋ยเคมีอย่างเดียวจะเกิดผลเสียต่อคุณภาพของดิน"

3. จากผลการศึกษาการปฏิบัติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านผลกระทบต่อสุขภาพของอาจารย์ในวิทยาลัยครูพบว่า อาจารย์วิทยาลัยครูส่วนใหญ่มีการปฏิบัติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านผลกระทบต่อสุขภาพอยู่ในระดับดี อาจเนื่องมาจากอาจารย์วิทยาลัยครูมีการศึกษาสูง ส่วนใหญ่จบปริญญาโท จากผลการวิจัยของ อาคม จันทร์โณ (2535) พบว่า "ผู้ที่มีการศึกษาสูงจะมีการรับรู้และมีพฤติกรรมในการป้องกัน และส่งเสริมสุขภาพเกี่ยวกับปัญหามลพิษทางอากาศอยู่ในระดับสูง" และอาจเนื่องมาจากอาจารย์ได้รับผลกระทบจากสิ่งแวดล้อมที่มีต่อสุขภาพในการดำเนินชีวิตประจำวัน เช่น มลพิษทางอากาศ มลพิษทางเสียง มลพิษทางน้ำ มลพิษจากสารพิษ หรือขยะสิ่งปฏิกูลต่าง ๆ จึงทำให้อาจารย์สนใจที่จะปฏิบัติตนเพื่อป้องกันอันตรายจากมลพิษในสิ่งแวดล้อมที่จะเกิดผลกระทบต่อสุขภาพอยู่ในระดับดี

3.1 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่อาจารย์มีการปฏิบัติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านผลกระทบต่อสุขภาพอยู่ในระดับดีมาก มีจำนวน 3 ข้อ ได้แก่ "เก็บผักที่อยู่ในแหล่งน้ำเสียมาบริโภค" (การปฏิบัติทางลบ) จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในใกล้แหล่งมลพิษจากโรงงานผลิตสารเคมีมากที่สุด รองลงมาอยู่ในใกล้มลพิษจากน้ำเสีย ซึ่งโรงงานมักมีการปล่อยน้ำเสียลงสู่แม่น้ำทำให้พืชผักในน้ำได้รับสารพิษ เกิดอันตรายต่อผู้บริโภคได้ จากผลการวิจัยของ คมสร วงษ์รักษา (2531) พบว่า "ปัญหามลภาวะแหล่งน้ำในเขตที่มีโรงงานอุตสาหกรรมจะมีคุณภาพน้ำต่ำกว่าในเขตไม่มีโรงงานอุตสาหกรรม" ดังนั้นอาจารย์ส่วนใหญ่อยู่ในใกล้แหล่งมลพิษจากโรงงานเคมี และมลพิษจากน้ำเสีย จึงทำให้อาจารย์ตระหนักถึงผลกระทบจากสิ่งแวดล้อม ทำให้การปฏิบัติในเรื่องการไม่เก็บผักที่อยู่ในแหล่งน้ำเสียมาบริโภคอยู่ในระดับดีมาก นอกจากนี้อาจารย์ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติดีในเรื่อง "ระบายน้ำทิ้งลงในแม่น้ำลำคลอง" (การปฏิบัติทางลบ) อาจารย์

ไม่ระบายน้ำทิ้งลงในแม่น้ำลำคลอง อาจเนื่องจากอาจารย์มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องถึงผลกระทบที่จะเกิดต่อสิ่งแวดล้อม และผลกระทบต่อสุขภาพอีกทั้งอาจารย์อาจไม่ได้อยู่กับสิ่งแวดล้อม โอกาสที่จะระบายน้ำทิ้งลงในแม่น้ำจึงไม่มี ประกอบกับปัญหามลพิษจากแหล่งน้ำเสียเกิดขึ้นในทุกจังหวัดทั่วประเทศ และเป็นปัญหาที่ทวีความรุนแรงขึ้นทุกขณะ จากการสำรวจของ ธงชัย พรหมสวัสดิ์, 2536) พบว่า "ประชาชนทั่วไปที่มีภูมิลำเนาในต่างจังหวัดเห็นว่า ปัญหามลพิษทางน้ำมีความสำคัญมากกว่าปัญหาอื่น ๆ" จึงทำให้อาจารย์เกิดความตระหนัก และปฏิบัติ โดยไม่ระบายน้ำทิ้งลงในแม่น้ำลำคลองอยู่ในระดับดีมาก นอกจากนี้อาจารย์ยังปฏิบัติดีมากในเรื่อง "จิตยากันยุ่งในขณะที่มีคนอยู่ในห้อง" (การปฏิบัติทางลบ) อาจารย์ไม่จิตยากันยุ่งขณะที่มีคนอยู่ในห้อง" อาจเนื่องจากอาจารย์ได้รับทราบอันตรายจากข่าวสาร และสื่อต่าง ๆ จากผลการวิจัยของ บุญรบ ศักดิ์มณี (2524) พบว่า "การเสนอข่าวด้านสิ่งแวดล้อมของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ มติชน เดลินิวส์ เสนอข่าวเกี่ยวกับสารพิษมากที่สุด" นอกจากนี้ยังพบว่า อาจารย์มีการปฏิบัติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านผลกระทบต่อสุขภาพค่าอยู่ในระดับพอใช้ จำนวน 2 ข้อ ได้แก่ "กำจัดขยะโดยการฝังกลบ" สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประมวล ชูทรัพย์ (2536) พบว่า "การปฏิบัติเกี่ยวกับขยะมูลฝอยอันตรายจากอาคารบ้านเรือนทั้งในเขตเมืองและในเขตชนบทมีน้อย" สมสกุล บัณฑิตกุล (2529) พบว่า "ครุภัณฑ์ทางการส่งเสริมรักษาความสะอาดอยู่ในระดับปานกลาง" สาเหตุที่อาจารย์วิทยาลัยครูกำจัดขยะโดยการฝังกลบอยู่ในระดับพอใช้ อาจเนื่องมาจากสภาพที่อยู่อาศัยในปัจจุบันมีอาจารย์บางส่วนเท่านั้นที่มีบริเวณบ้านมีเนื้อที่กว้าง มีที่ดินพอที่จะขุดหลุมทิ้งขยะโดยการฝังกลบได้ และอาจทำให้เสียเวลามากกว่าการทิ้งขยะลงในถังขยะ แต่ถ้าทิ้งขยะในถังหรือภาชนะที่ไม่มีฝาปิด ขยะเหล่านี้ก็จะทำให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนได้ดังที่ ประเทือง ทวีสิน (2535) ได้กล่าวว่า "หากการจัดการขยะมูลฝอยขาดประสิทธิภาพ จะก่อให้เกิดปัญหา คือ ทำให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม เช่น น้ำเน่าเสีย อากาศเสีย เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ของเชื้อโรค ก่อให้เกิดความรำคาญ ลิ่น เปลืองงบประมาณและมีผลกระทบต่อประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณนั้น" นอกจากนี้ยังพบว่าอาจารย์มีการปฏิบัติพอใช้ในเรื่อง "ใช้ถุงพลาสติกบรรจุอาหาร" (การปฏิบัติทางลบ) อาจเนื่องมาจากอาจารย์มีการกินในชีวิตประจำวันมีเรื่องต่าง ๆ ที่จะต้องทำมากมายจึงทำให้

ไม่มีเวลาในการประกอบอาหารรับประทานเองต้องซื้ออาหารสำเร็จรูปซึ่งนิยมใช้ถุงพลาสติกบรรจุอาหารหรือสิ่งของต่างๆ ดังที่ สนิท จิตคาภรณ์ (2526) พบว่า "ผู้บริโภคที่อาศัยอยู่ในเมืองที่ประชากรหนาแน่นนิยมซื้ออาหารสำเร็จรูปรับประทาน" อาจารย์วิทยาลัยครูจึงควรหลีกเลี่ยงการซื้ออาหารที่บรรจุด้วยถุงพลาสติก เพราะพลาสติกมีสารอันตรายที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพและพลาสติกเป็นสารที่ย่อยสลายได้ยาก อาจารย์จึงควรปรับปรุงพฤติกรรมการปฏิบัติไม่ส่งเสริมการใช้พลาสติกทุกชนิด เพื่อป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นต่อสุขภาพ และสิ่งแวดล้อมของอาจารย์และประชาชนทุกคน จากผลการวิจัยครั้งนี้ไม่พบว่าอาจารย์มีการปฏิบัติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านผลกระทบต่อสุขภาพในระดับควรปรับปรุง

3.2 เมื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านผลกระทบต่อ

สุขภาพ ตามตัวแปรเพศพบว่า อาจารย์ชายและอาจารย์หญิงมีการปฏิบัติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านผลกระทบต่อสุขภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยอาจารย์หญิงมีการปฏิบัติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านผลกระทบต่อสุขภาพดีกว่าอาจารย์ชาย และจากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าอาจารย์วิทยาลัยครูมีมโนทัศน์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านผลกระทบต่อสุขภาพแตกต่างกันจึงมีผลทำให้การปฏิบัติสิ่งแวดล้อมด้านผลกระทบต่อสุขภาพแตกต่างกันด้วย เนื่องจากมโนทัศน์และการปฏิบัติมีความสัมพันธ์กัน ดังผลการวิจัยของ โกลินทร์ รังสยาพันธ์ (2521) พบว่า "ความรู้ ความเข้าใจ มีความสัมพันธ์กับการประพฤติอันมีส่วนเพิ่มหรือลดปัญหาสิ่งแวดล้อม" และ บุญเสริม ฤทธาภิรมย์ (2523) ได้กล่าวว่า "มโนทัศน์ คือการสรุปความคิดเห็นของคนเป็นผลจากการรับรู้ ของคนที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ นำมาประมวล เข้าด้วยกัน เป็นข้อสรุปจนเกิดความเชื่อ ที่มั่นคง ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมาตามความเชื่อหรือทัศนคตินั้น ๆ " นอกจากนี้ยังพบว่าเพศหญิงจะสนใจดูแลรักษาสุขภาพของตนเองและสุขภาพของบุคคลในครอบครัวมากกว่าเพศชาย ดังนั้นจึงทำให้การปฏิบัติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านผลกระทบต่อสุขภาพของอาจารย์ชายและอาจารย์หญิงแตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบการปฏิบัติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านผลกระทบต่อสุขภาพ เป็นรายข้อพบว่า อาจารย์ชายและอาจารย์หญิงมีการปฏิบัติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านผลกระทบต่อสุขภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยอาจารย์ชายมี

การปฏิบัติ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านผลกระทบต่อสุขภาพดีกว่าอาจารย์หญิง จำนวน 1 ข้อ คือ "กำจัดขยะโดยการฝังกลบ" ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วันพร ผลาวลัย (2528) พบว่า "ครูชายมีความตระหนักต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมและผลกระทบต่ออาจเกิดขึ้นสูงกว่าอาจารย์หญิง" อรวรรณ เพ็ญใจ (2535) พบว่า "เพศชายมีการปฏิบัติเกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอยในครัวเรือนดีกว่าเพศหญิง" การกำจัดขยะโดยการฝังกลบ ต้องใช้แรงในการขุด เพศชายมีความแข็งแรงกว่าเพศหญิงจึงปฏิบัติได้ดีกว่า บุญสนอง ไกรเนตร (2515) พบว่า "เพศชายมีความแตกต่างทางสรีระสามารถทำงานที่ต้องใช้กำลังได้ดีกว่าเพศหญิง" จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้อาจารย์ชายมีการปฏิบัติ เรื่องการกำจัดขยะโดยการฝังกลบดีกว่าอาจารย์หญิง นอกจากนี้อาจารย์หญิงมีการปฏิบัติ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านผลกระทบต่อสุขภาพดีกว่าอาจารย์ชาย จำนวน 3 ข้อ ได้แก่ "แนะนำให้ผู้อื่นทิ้งขยะลงในถังขยะ" "แนะนำบุคคลหรือเลือกเดินป่ามีนไร้สารตะกั่ว" ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมสกุล บัณฑิตพูน (2531) พบว่า "ครูหญิงมีบทบาทด้านการอบรม แนะนำ ปกครองนักเรียนมากกว่าครูชาย" และผู้หญิงมักจะเลือกใช้คำพูดที่สุภาพ มีเหตุผล และให้ความน่าเชื่อถือมากกว่าผู้ชาย จากผลการวิจัยของ ชลธิชา ดังอึ้ง (2534) พบว่า "แม่บ้านมีความเชื่อที่ถูกต้องเกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอย และสิ่งปฏิกูลอยู่ในระดับสูง" ซึ่งแม่บ้านเมื่อเกิดความเชื่อที่ถูกต้อง ก็จะแนะนำให้ผู้อื่นปฏิบัติตามความเชื่อของคนได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ผลการวิจัยของ ศิภัทร พงษ์ชาติ (2535) พบว่า "ผู้หญิงมีความตระหนักถึงอันตรายจากสารตะกั่วที่จะเกิดผลกระทบต่อระบบต่าง ๆ ของร่างกาย โดยเฉพาะระบบประสาทและสมอง" ดังนั้นอาจารย์หญิงจึงมีการปฏิบัติดีกว่าอาจารย์ชาย ส่วนในข้อ "เก็บฝักที่อยู่ในแหล่งน้ำเสียมาบริโภค" (การปฏิบัติทางลบ) อาจารย์หญิงไม่เก็บฝักที่อยู่ในแหล่งน้ำเสียมาบริโภค อาจเนื่องจากคุณลักษณะของเพศหญิงจะมีความระมัดระวัง คัดพิถีพิถันในเรื่องการรักษาความสะอาด โดยเฉพาะการเลือกรับประทานอาหาร สอดคล้องกับผลการวิจัยของ รัฐ จำปาทอง (2528) พบว่า "แม่บ้านมีการปฏิบัติในการเลือกจะบริโภคผักค่อนข้างสูง" ดังนั้นอาจารย์หญิงจึงมีการปฏิบัติดีกว่าอาจารย์ชาย

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากผลการวิจัย เรื่อง มโนทัศน์ และการปฏิบัติ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของอาจารย์
ในวิทยาลัยครู ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. วิทยาลัยครูทุกแห่งควรส่งเสริมให้อาจารย์มีความรู้ในเรื่องเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม
โดยการจัดประชุม หรือสัมมนา ให้แก่ อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาในวิทยาลัยครู
ทุกสาขา และมีการประสานงานกับกรมฝึกหัดครู หน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ ทั้งของภาครัฐบาล
และ เอกชน ที่มีบทบาทเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยมุ่งเน้นให้ผู้ที่ได้รับการอบรมได้รับความรู้
และมีการฝึกปฏิบัติ เกี่ยวกับ

- 1.1 นโยบายและกฎหมาย หรือพระราชบัญญัติ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม
- 1.2 การรณรงค์และร่วมแก้ไขปัญหาล้อมในชุมชน
- 1.3 การกำจัดขยะและของเสียที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม
- 1.4 ปัญหาการใช้พลาสติกที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และแนวทางแก้ไข

2. วิทยาลัยครูทุกแห่งควรจัดให้มีกิจกรรมพัฒนาสิ่งแวดล้อมในวิทยาลัยครู โดยให้
อาจารย์ในวิทยาลัยครูได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น
เข้าร่วมกิจกรรมชมรมอนุรักษ์ต้นไม้ ชมรมอนุรักษ์น้ำ ชมรมรักษาความสะอาด เป็นต้น
กิจกรรมแต่ละชมรมควรมีการปฏิบัติในลักษณะสร้างสรรค์ มีการปฏิบัติอย่างจริงจัง และควรมี
การประเมินผลการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะทำให้อาจารย์วิทยาลัยครูเกิดทัศนคติที่ดี และ
ปฏิบัติจน เป็นนิสัยในเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

3. อาจารย์ในวิทยาลัยครูทุกคนควรมีส่วนร่วมในกิจกรรม เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของ
ชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเข้าร่วมโครงการปลูกต้นไม้ในชุมชน อาจารย์ควร เป็นผู้นำของ
ชุมชนในการจัดกิจกรรมปลูกต้นไม้ โดยอาจารย์และประชาชนร่วมกันวางแผน จัดใช้ทรัพยากร
สิ่งแวดล้อม บริหาร ร่วมป้องกัน ส่งเสริม ฟื้นฟู และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้เกิด
ประโยชน์ต่อส่วนรวม ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของมนุษย์ และเป็นไป
ในลักษณะประสาน สอดคล้องกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และคำนึงถึง
อนาคตด้วย ซึ่งเป็นการพัฒนาแบบยั่งยืน

4. วิทยาลัยครูทุกแห่งควรเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ วิทยบริการด้านสิ่งแวดลอมศึกษา แก่ประชาชนอย่างจริงจัง โดยมีการจัดกิจกรรมเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับสิ่งแวดลอม ในรูปแบบต่าง ๆ จัดให้อาจารย์ในวิทยาลัยครูมีหน้าที่รับผิดชอบเป็นผู้นำในการปฏิบัติ เช่น การ จัดนิทรรศการ การบรรยาย การอภิปรายทางวิชาการ การจัดได้ว่าที่ จัดอบรมผู้นำในชุมชน ผู้นำศาสนา ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำเยาวชน ให้ความรู้ ความเข้าใจและการปฏิบัติที่ถูกต้องเกี่ยวกับ สิ่งแวดลอม นำประโยชน์ที่ได้รับเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ให้แก่ประชาชนในชุมชนนั้น ๆ เมื่อ อาจารย์ได้ปฏิบัติกิจกรรม เหล่านี้บ่อย ๆ ก็จะทำให้อาจารย์ในวิทยาลัยครูมีการปฏิบัติเผยแพร่ และประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับสิ่งแวดลอมดียิ่งขึ้น

ข้อ เสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยโน้ตศัพท์และการปฏิบัติ เกี่ยวกับสิ่งแวดลอมกับผู้บริหารของ วิทยาลัยครู หรือผู้เินเทศด้านสิ่งแวดลอม เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่ทำหน้าที่ เกี่ยวกับสิ่งแวดลอม ทั้งภาครัฐและ เอกชน
2. ควรศึกษานอ้ตศัพท์และการปฏิบัติ เกี่ยวกับสิ่งแวดลอมของอาจารย์ในวิทยาลัยครู โดยศึกษาตัวแปรอื่น ๆ เช่น อายุ ภูมิลำเนา ระดับการศึกษา จำนวนปีที่สอน ฐานะทาง เศรษฐกิจและสังคม หน้าที่รับผิดชอบ ศาสนา เป็นต้น
3. ควรศึกษาผลการจัดอบรม ประชุม หรือสัมมนาเกี่ยวกับสิ่งแวดลอมที่มีต่อ มโน้ตศัพท์และการปฏิบัติของอาจารย์ในวิทยาลัยครู หรือในหน่วยงานอื่น ๆ ที่จัดอบรมเกี่ยวกับ สิ่งแวดลอม
4. ควรศึกษานอ้ตศัพท์ และการปฏิบัติ เกี่ยวกับสิ่งแวดลอมที่มีผลกระทบต่อสุขภาพ ของผู้บริหาร อาจารย์ นักศึกษา ประชาชนในระดับต่าง ๆ
5. ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูลหลาย ๆ รูปแบบ เช่น ใช้การสังเกต การปฏิบัติของอาจารย์ ร่วมกับแบบสัมภาษณ์ หรือแบบสอบถาม เป็นต้น